HENRICI JOSEPHI COLLIN,

SACR. CÆSAREO-REG. APOSTOL. MAJEST. REGIMIN. INFER. AUSTR. CONSILIARII, ET NOSOCOM. PAZMANNIANI PHYSICI ORDINARII, HOLLANDICÆ SCIENTIARUM ACADEMIÆ, QUÆ HARLEMI EST, MEMBRI,

LACTUCÆ SYLVESTRIS

CONTRA HYDROPEM

VIRES,

SIVE

OBSERVATIONUM

CIRCA

MORBOS ACUTOS

ET

CHRONICOS FACTARUM

PARS VI.

VIENNÆ,

APUD RUDOLPHUM GRÆFFER, 1780.

ILLUSTRISSIMO, MAGNIFICO,

AC

CLARISSIMO VIRO

ANTONIO

LIB. BARONI

DE STÖRCK,

DOMINO IN JEDELSEE,

AUGUSTISSIM. IMPERATORIS ET IMPERATRICIS A CONSILIIS, ARCHIATRORUM COMITI, STUDII MEDICI ET FACULTATIS MEDICÆ PRÆSIDI, PERPETUO PER UNIVERSAS AUSTRIÆ PROVINCIAS PROTOMEDICO, MULTARUM ACADEMIARUM MEMBRO, ET NOSOCOMII PAZMANNIANI PHYSICO,

Ob sibi nuper in acerbissimo & periculosissimo morbo humanissime præstita officia & restitutam sanitatem, perpetuum grati animi signum, hasce paginas sese totum

D. D. D.

H. J. COLLIN.

PRÆFATIO.

Hydrops, multiplices diverſiſſimasque cauſas habens, etiam ab eadem cauſa ortus, in diverſi temperamenti, ætatis & vitæ generis hominibus variam ſæpe requirit medelam; & Materia medica contra hunc morbum nimis pauca efficacia, rite

probata ſuppeditat remedia. Certum tamen eſt, plurima in regno vegetabili dari diligenti Medicorum indagatione detegenda. Ante aliquot annos doctiſſimus & ſagaciſſimus Obſervator ad ditandam bonis remediis Materiem medicam natus Illuſtriſſimus L. B. DE STÖRCK colchici vires contra hydropem detexit, & experimentis demonſtravit: doleo, quod inde paratum acetum & oxymel non ubique locorum inveniatur; ſpondere enim poſſum, ſi debito tempore & modo parentur, & Medici iis ſicut præfatus Illuſtriſſimus Vir & ego poſt illum fida obſervatione & experientia ducti docuimus, utantur, fore, ut in multis caſibus valde felices ſucceſſus ha-

habeant : eſt enim valde efficax & blandum, ac in tenerrimis etiam ſubjectis ſecurum remedium. Nunquam tamen creditum eſt, illud omnes hydropicos curare debere. Etenim plurimi non ſunt curabiles : quorumdam ventriculus illud non fert, & in quibusdam circumſtantiis plane non convenit. Id nempe cum aliis optimis medicamentis commune habent colchici præparata, quod non ſemper, neque omni ægro, neque omni morbi die, ob varia ſymptomata ſupervenientia, conveniant: omnis enim efficacis remedii applicatio a Medici prudentia dirigi debet. Cum ergo quodvis medicamentum antihydropicum non omni ægro accommodatum ſit, ne-

que in omnibus desideratos effectus præstare valeat, utile erit, in naturæ regnis plura nova quærere, & spero, Medicis practicis & hydrope affectis hominibus gratum fore laborem, quem in eruendis & demonstrandis Lactucæ sylvestris contra hydropem viribus impendi. Quid hoc remedium in difficillimis hydropicis morbis præstare possit, sequentes paginæ docebunt. Multis aliis laboribus medicis impeditus, & desiderio, nihil, nisi quod probatissimum esset, de hoc remedio affirmandi detentus, hujus opusculi editionem hucusque distuli.

DE-

DESCRIPTIO PLANTÆ.

Θρίδαξ ἀγρία, *Dioſcorid.*
Lactuca atra meconis, *Plinii.*
Lactuca agreſtis opii odore, *Theoph.*
Lactuca ſylveſtris, *Matthiol.*
Lactuca ſylveſtris, *Fuchſ.*
Lactuca foliis ſemipinnatis, nervo ſpinoſo, *Halleri.*
Lactuca ſcariola, *Linn.*
Lactuca ſylveſtris odore viroſo, *C. Bauh.*
Wilder Lattig.

Radix albida, digiti minoris ferme craſſitie, ex capite nodoſo ramoſe divaricata, fibroſa, annua.

Caulem promit bi-aut tricubitalem, rectum, ſimplicem, rariſſime, niſi interdum in locis cultis, ramoſum, inferne rubellum, cæterum ex albido virentem, glabrum & ab

infra ad unam fere tertiam aculeis tenellis obſitum. Hic

Foliis veſtitur alternatim poſitis caulem amplexantibus, inferioribus (uno alterove) oblongis, integris, ex anguſtia ſeſe dilatantibus, denticulatis, in planta adulta facile marceſcentibus ac deciduis: reliqua folia caulem ornantia ſunt ſinuato-laciniata, venoſo-reticulata, coloris glaucini, glabra, coſta vero dorſali aculeata, margine ſpinuloſa: omnia in caule plus minus ita torta, ut margo alter cœlum, alter terram quodammodo ſpectet; in ſuprema parte caulis dividitur in paniculam

Floribus plurimis flavis, breviſſime pedunculatis ſuperbientem, quarum

Calix communis ſubcylindricus ex ſquamulis plurimis imbricatim poſitis conflatur, cui inſidet

Corol-

Corolla uniformis, ex corollulis monopetalis ligulatis hermaphroditis æqualibus compofita; harum quælibet

Stamina continet quinque filamentis conftantia, breviffimis capillaribus, liberis; antheris vero in tubulum cylindraceum connatis, per quem

Stylus tranfit filiformis, eminentibus duobus ftigmatibus reflexis, fingulorum horum

Germina fubovata abeunt in

Semina folitaria compreffa rugofo-ftriata, obfcuro-cinerei coloris, nigroque maculata,

Pappo fimplici, pilofo, ftipitato coronata, quibus delapfis

Receptaculum remanet nudum.

Hæc planta vulnere faucia lac fundit copiofum, acre, amaricans, odoris vehementis papaveracei, aut opium ipfum fatis mentientis; ut inde pro LACTUCA SYLVESTRI ODORE VIROSO *C. Bauh.* ideoque pro

pro VIROSA *Linnei* haberi poſſit, niſi Linneana definitio obſtaret: interea tamen minus certe conſtat, an planta noſtra *Linnei* SCARIOLA aut VIROSA LACTUCA habenda: SCARIOLAM eſſe ex ſynonymis ab Ill. *Linneo* allatis conjicere omnino liceret; at in noviſſima *Syſtematis Vegetabilium* editione decima tertia pro charactere ſpecifico LACTUCÆ VIROSÆ ponit: *Caulem inferne aculeatum, folia margine & imprimis carina aculeolatis*; ubi e contra LACTUCÆ SCARIOLÆ *folia caulina, ſuperiora carina levi,* nec *aculeata.* An ergo noſtra potius VIROSA *Linnei*? Interim ob characterem ſpecificum admodum vacillantem ab Ill. *Hallero* & *Gerhardo* hæ duæ plantæ, & fors non inconſulte, pro ſolis varietatibus habentur: verum ob odorem, quem noſtra ſpirat, manifeſte narcoticum, VIROSA ideo dicenda potius, cum determinationes Patrum cum ea omnino congruant, cujus ſat bonæ videntur figu-

figuræ apud *Theophraſtum*, *Matthiolum*, & *Fuchſium*, niſi quod folia plus juſto ſint conferta, nec non inferiora integra in figuris allegatis deſiderentur, quæ tamen, ut ſupra monitum, in planta adulta vix jam adſunt. Reliquum, ſi quod eſt, diſcrimen noſtra dilucidabit deſcriptio, monſtrabit figura icone adumbrata.

Creſcit paſſim in locis cultis & incultis, ſecus vias & agrorum aut pratorum margines juxta ſcrobes, in apricis, & alibi ſponte; floret Auguſto.

Ne tamen ob ſimilitudinem quamdam cum *ſoncho oleraceo* a Rhizotomis confundatur, cavendum.

PRÆ-

PRÆPARATIO EXTRACTI LACTUCÆ SYLVESTRIS SIVE VIROSÆ.

Hoc ſequenti modo paratur:

Succus ex recenti planta expreſſus per 24 horas in cella ſubterranea, vel alio loco frigido, ne in fermentationem ruat, aſſervatur. Decantatus per aliquot momenta ebullit, dein per manicam Hippocrat. colatur: colatus ſufficienti quantitate albuminum ovorum, ſubſequente denuo brevi ebullitione & per pannum laneum trajectione, clarificatur, & dein leni igne ad medietatem evaporatus, ab igne ſemotus & refrigeratus, ſecunda vice albuminibus ovorum, brevi

coctio-

coctione, & per manicam Hippocratis trajectione, clarificatur, & demum leni igne in extracti consistentiam reducitur. Sic optimum obtinetur extractum, non raro spiculis salinis micans. Nisi tempestas æstate & præcipue circa tempus collectionis valde humida fuerit; valde difficulter per filtrum transit hujus plantæ succus, & præfata methodo sufficienter depuratur. Illud, sicut omnia alia medicamenta, pro ægris nosocomii optime paratum Dominus REISER, Pharmacopææ ad *sanctum Spiritum* Provisor vigilantissimus, suppeditavit.

Si lucripeta Pharmacopæus debitam depurationem negligat, obtinet majus extracti pondus; sed ut inde idem effectus obtineatur ac a rite parato, dupla vel tripla dosis exhiberi debet, quod ægris nauseam causat: principium enim salinum, in quo præcipua plantæ virtus residet, valde multis iner-

inertibus terreis partibus irretitum eſt, a quibus per ſollicitam depurationem magna ex parte liberatur.

Licet juvenis æque ac vetuſta jam planta, modo adhuc ſuccum ſuppeditare poſſit, viribus non careat; optimum illam pro parando extracto colligendi tempus eſt, dum inſtat floreſcentiæ tempus; tunc enim tota ſua virtute pollet.

CASUS

DE
LACTUCA SYLVESTRI.

CASUS PRIMUS.

Operarius 30 annorum nunquam ægrotus, per medium annum carceribus detentus, & ſtatim ab initio incarcerationis omni fere appetitu & ſomno privatus cito vires amiſit,

ſit, & ſub initio Julii 1771 diarrhœa correptus eſt.

Cum qua & tumore œdematoſo artuum inferiorum & faciei, colore totius corporis fuſco 29. Julii ad nos delatus eſt: dato rheo, myrobalanis & ipſa radice arnicæ alvi fluxum ægri jam valde debilitati vires continuo magis deſtruentem paulatim compeſcere conati fuimus: verum ſub hac cura brevi totum corpus hydrops anaſarca occupavit; in cavo abdominis inceperunt aquæ colligi & alia diuretica (excepta ſquilla quam nulla forma ferebat) diarrhœam ægro, ni ſedaretur, fatalem futuram reſuſcitabant, præſentem augebant. Non obſtante diligenti uſu omnium, quæ prodeſſe poſſe videbantur, remediorum initio Septembris abdomen in valde magnam molem elatum erat, ſcrotum magni capitis virilis molem acquiſiverat, anaſarca valde auctus erat, inſatiabilis ſitis orta, & æger cibos omnes tan-

tantum precibus adactus ſumens, difficili reſpiratione affectus, quaſi maſſa iners ſupine jam a 10 diebus continuo decumbens diu, noctuque ſub ſe omnia dejiciens, mortem indifferens exſpectabat.

Septima Septembris miſſis aliis remediis, quæ recuſabat æger, dedi illi quater de die pilulam gr. ij. extract. lactucæ viroſæ.

Octava Septembris mane illum minus anxium inveni, veſpere illum denuo inviſens bis excipulum ad mittendam urinam petierat, & tota die non fuerat purgatus; urina in binis vitris aſſervata uncias circiter 12 æquabat, fuſca opaca erat & in fundo vaſis ſedimentum multum nigrum aderat: ante mediam noctem denuo ultra libras ij talis urinæ miſit; duplam doſin ejusdem extracti cœpit ſumere; poſt mediam noctem usque ad octavam matutinam ſex vitra capacitatis lib. j. urina flava paucum enæorema

ma fundum petens gerente implevit: unde respiratio multum levata & sensuum stupor minutus est: alvum interdiu in lectum semel dimisit minus tenuem, fuscam & usque ad nonam matutinam decimæ Septembris lib. XIV. urinæ dilute flavæ paucissimum enæorema gerentis cum manifesta emollitione totius corporis habitus excrevit: æger libentius & facilius ad interrogata respondebat, se minus sitire gaudebat, cibos desiderabat: alvum figuratam, paucam, fuscam deposuerat; somno subinde reficiebatur, de salute sua denuo sollicitus erat; appetenti paucum vinum concessum, & medicamenti gr. XX. per diem data.

Undecima Septembris decima matutina denuo 12 vitra urinæ hesternæ similis plena, ægrum bene appetentem, siti plane omni carentem, omnia bona sperantem, molem corporis collabentem, abdomen mollius inveni: æger sub dicta medicamenti

dosi

dosi 14. 15 subinde 16 urinæ libras per nychtemerum excrevit, omnibus sub hac evacuatione continuo in melius vergentibus, ita ut vigesima prima Septembris ab omni hydrope liber fuerit: quare tantum medicament. gr. xij. per diem data, & sumpsit æger simul quotidie extract. mart. pomat. dr. sem.

Penultima Septembris ab extracto antihydropico abstinuit: extractum mart. pomatum continuatum est: æger ab initio curæ cibis aptis, sensim copia auctis & pauco vino usus, tam cito vires recuperavit, ut octava Octobris naturali colore præditus & sat carnosus potuerit dimitti: vidi illum diu post in plateis sanum.

CASUS SECUNDUS.

Operarius 40 circiter annos natus, sub finem Maji 1771 magno frigore cum

dolore acuto, punctorio, profundo hypochondrii dextri correptus eſt: frigus & dolor per 5 dies duraverunt, & infuſo aliquo domeſtico adhibito deſierunt, manente ingentis in toto hypochondrio dextro ponderis ſenſu, anxietate & totius corporis magna debilitate, qua non obſtante pauperi ſuæ familiæ ſolitis laboribus panem denuo cœpit lucrari: appetebat cibos æger, ſed aſſumptis valde anxiabatur, idcircoque vix comedebat.

Prima Julii cœperunt intumeſcere pedes, tumor ſenſim adſcendit, & decima octava Auguſti jam totum corpus occupans ægrum ad labores penitus ineptum reddidit: urina valde parca prodire cœpit, alvus tarda facta, & appetitus minutus eſt: æger paucis remediis utens domi ſuæ manſit usque ad vigeſimam nonam Auguſti, qua fere rigidus & ſuffocationi proximus ad noſtrum noſocomium ſeptima veſpertina delatus eſt:

trige-

trigeſima Auguſti hora decima matutina ægrum, cui aſſiſtens meus purgans ſalinum brevi poſt ſuum adventum vaſculatim ſumendum dederat, primo vidi; totus corporis habitus flavofuſcus tumore valde magno duro vix digiti prementis veſtigium ſervante occupatus erat: ſupine decumbens extenſis artubus vix minimum motum facere poterat: appetitus deletus, ſitis vix ulla: alvus a purgante ſexies mota fuerat aquoſa, coloris argillacei, urinæ circiter unc. iij. guttatim miſerat, opacæ, fuſcæ: ab attactu utrumque hypochondrium valde dolebat: lingua ſordida, alba, pulſus præ tumore imperceptibilis, reſpiratio valde difficilis: purgans per epicraſin continuatum, quod denuo usque ad 31. Auguſti mane ſexies alvum movit, cum aliquo reſpirationis levamine, ſed vix unc. j. urinæ fuſcæ miſerat: data eſt ipſi mixtura, quæ bonam doſin tincturæ mil-

leped. & terræ foliat. tartar. continebat: & aliquoties in die infufum calidum plantarum ad diaphorefin & diurefin promovendam aptarum: hisce per 5 dies adhibitis, licet alvus ter quater in die flueret, nullum levamen adfuit: urina æque mala & pauca excreta eft, & moles corporis cum refpirationis difficultate aucta eft.

Quare decoct. faturatiffimum rad. gramin. & taraxaci cum fquilla ægro exhibitum.

Prima die illud tulit, fecunda autem magnas inde anxietates paffus eft, continuas naufeas habuit, & refpuit fumere æger.

Septima Septembris miffa fquilla continuavit decoct. & fimul oxymell. colchic., optimi certe in plurimis hydropicis remedii, unc. iij. per diem fumere cœpit.

Decima quarta Septembris non obftante horum optimorum remediorum ufu urinæ excretio non augetur, color illius æque malus manet: tumor idem & refpiratio non

obftante

obſtante alvi liquidæ terna quaternave per diem dejectione ſenſim laborioſior facta interitum ægro minatur: quare miſſis aliis extract. lactucæ ſylveſtris, cujus egregios effectus in priori ægro obſervaveram, gr. x. per diem præſcripſi, & deſuper, decoct. hord., radic. bardan. & acetoſ. oxymelle ſimplici edulcoratum.

Per biduum hac doſi utens nullum levamen habet: dantur ipſi gr. xx.

Decima octava Septembris reſpiratio facilior erat, tuſſitat æger, alvum argillaceam habet: urina & reliqua ut ante; dantur ægro extract. lactuc. viroſ. gr. xxviij. per diem; inde aucta eſt urinæ excretio & ſequenti die mane hujus lib. IV. in vitris inveni; tria prima vitra opacam, fuſcam cum multo craſſo, fuſco enæoremate ſubſidente continebant: in quarto vaſe erat flava, diaphana cum enæoremate divulſo: alvum ſat copioſam, ſubfuſcam, pultaceam

depoſuerat : habitus corporis minus tenſus & æger ſe multum levatum ajebat : usque ad vigeſimam mane urinæ flavæ lib. viij. miſit & ſic diebus ſequentibus, alvo circiter naturali quotidie ſecedente, reſpiratione de die in diem faciliori reddita.

Vigeſima quarta Septembris extract. gr. L. per diem cœpit ſumere, aucta denuo urinæ copia & redeunte appetitu.

Quare vigeſima nona ejusdem medicamenti dr. jß per diem illi exhibita: ab hac doſi per ſex dies tanta & tam frequens fuit præcipue nocturno tempore diureſis, ut vix ſomnum capere potuerit, ſenſim dein minuta eſt hæc evacuatio.

Duodecima Octobris totum corpus exceptis ſolis pedibus detumuit, bono cum appetitu comedit, & a cibis non gravatur: ſitis, ex quo medicamento hoc utitur, vix ulla; reſpiratio libera tuſſi ſat facili ſputa glutinoſa copioſa expectorat.

Per-

Pergit eandem medicamenti dosin sumere.

Decima sexta Octobris urinæ excretio copia & colore naturalis; verum æger incipit toto corpore fere continuo sudare: hic sudor durat usque ad 22. inclusive; toto hoc tempore multa glutinosa facile expectorat, bene dormit, hypochondria sunt libera.

Vigesima quarta Octobris cessat sudor, æger toto curæ tempore lecto adfixus, vires exspectationem multum superantes habet, per cubiculum alacriter deambulat: vix amplius tussit: utitur medicamento ad vigesimam sextam, qua nobis renitentibus ex nosocomio discessit: decima sexta Novembris illum vidi optime valentem.

CASUS TERTIUS.

Operarius 22 annos natus decima sexta Octobris anni 1771 ad nos delatus est:

eſt: decimo ſeptimo ætatis anno cataracta per triennium ſenſim matureſcens oculum ſiniſtrum viſu privaverat; qua per acum depreſſa, viſus reſtitutus & juvenis ſanus manſit uſque ad initium menſis Julii elapſi, quo in febrim petechialem epidemicam incidit, a qua ſat cito evaſit, & brevi poſt tegendis ruri tectis, pluviæ fere quotidie expoſitus, operam navavit: pruna, ſæpe non ſatis matura œconomiæ cauſa valde multa quotidie comedit, & febri intermittente primo tertiana, dein quartana, demum quotidiana affectus eſt; qua circa medium Septembris per ſympathiam, ut credit, curata, pedes & totum corpus exceptis brachiis cito intumuere, ſcrotum eam in molem crevit, ut inceſſum plane impediret; quapropter opem in noſocomio quæſivit.

Totus corporis habitus fuſca flavedine tinctus erat, caput & reliquum corpus, exceptis artubus ſuperioribus, tumidiſſimum, elaſticus

ſticus anaſarca occupabat; abdomen aquis plenum valde protuberabat, & non obſtante magno anaſarca obſcura fluctuationis ſigna dabat: reſpiratio erat laborioſa, pulſus valde mollis, tardus, appetitus nullus, ſitis multa: lingua pallide flava, alvus tarda, fuſca, cocta, pauca: jam a tribus ſeptimanis vix mediam urinæ libram guttatim 24 horarum ſpatio excernebat, eamque fuſcam & cito ſedimen lateritium deponentem: ſitis multa, oculi erant aquoſi, triſtes, luridi: animus erectus, & vires ſat bonæ. Datum ægro purgans acre duodecies alvum copioſam, initio duram, dein liquidam, gryſeam ſubduxit: urina ut ante ſaturate fuſca, poſt depoſitionem ſedimenti lateritii ſaturate rubra, pauca.

Decima octava cœpit extracti mei gr. viij. per diem ſumere, illud optime tulit, ſed nulla excretio aucta eſt, urina manſit

ea-

eadem, & alvus enemate ſollicitari debuit.

Vigeſima ſecunda Octobris dedi illi per diem extract. gr. xviij.

Vigeſima tertia mane urinæ ejusdem notæ ac prior lib. iij. miſerat, & vigeſima quarta mane ægrum 24 horarum ſpatio lib. vj., ejusdem tamen coloris & cum eodem ſedimento, miſiſſe gaviſi ſumus.

Vigeſima ſexta hæc inveni: æger heri bis & hodie ſemel alvum gryſeam, mollem, ſat copioſam depoſuit: 48 horarum ſpatio urinæ fuſcæ cum ſedimento lateritio copioſo lib. xviij. miſerat: totus corporis habitus molliebatur; color erat idem ac ante, incipiebat appetere æger, & ſitis vix ulla aderat.

Vigeſima ſeptima urinæ minus fuſcæ, paucius ſedimen lateritium habentis, lib. viij miſerat: copioſam alvum bis depoſuerat minus

nus gryſeam: ſomnus ut ante multus, reliqua ut heri.

Vigeſima octava anaſarca in ſcroto & cruribus penitus diſparuit; abdomen multum collapſum, molle eſt, in eo valde manifeſta aquarum fluctuatio percipitur, & manus durum totum hypochondrium ſiniſtrum occupantem, a paulo rudiori attactu dolentem, tumorem deprehendit: quater ab heſterna die copioſe purgatus eſt, & urinæ bilioſæ cum multo enæoremate fundum petente lib. ix. miſit; ſitis diſparuit, & ſui cibi illi ſapiunt.

Trigeſima prima Octobris pergente, ut ante, urinæ evacuatione ſenſim magis detumeſcit æger: bina poſt meridiem urinæ citreæ, dilutæ vitra, nubeculam parvam in medio ſuſpenſam gerentia, poſt prandium miſit: alvum a 24 horis nullam depoſuit: hypochondrii tumor multum minutus, minus durus, & indolens erat: color cutis dilutior.

lutior. Sumit hodie purgans ſalinum, quod decies alvum liquidam, pallidam ſubducit.

Prima Novembris dantur illi extract. lactuc. viroſ. gr. XL. per diem, urina ſubfuſco colore tincta cum enæoremate fundum petente ſat copioſa mittitur, alvus erat argillacea.

Quinta Novembris hypochondrium ſiniſtrum magis tumet, & denuo ab attactu & dum in illud latus decumbit, dolet: datur denuo ipſi purgans ſalinum.

Sexta Novembris incipit æger medicament. dr. iß. per diem ſumere, urina fit dilutior & lib. ix. vel x. nychtemeri ſpatio excernuntur, alvus colore & conſiſtentia melioratur: ſæpius tuſſitat æger: cutis flavedo ſenſim minuitur.

Duodecima Novembris urinæ pallidæ cum pauco enæoremate ſubſidente lib. xiij. miſit, nullum adeſt hydropis indicium: hypochondrii tumor adhuc parum dolens, mollior

lior, minor eſt: icterus diſparuit: appetitus bonus, alvus coloris naturalis: pulſus ſat plenus, mollis, æqualis: pergit eadem medicamenti doſi uti, ſub qua poſtea urinæ ejusdem notæ tantum lib. vij. vel viij. nychtemeri ſpatio mittit.

Decima ſexta Novembris noctu multum ſudavit: tuſſis rarior eſt, ſputa alba cocta, copioſa, facile expectorat: omnes functiones bonæ.

Decima nona Novembris diureſis denuo valde copioſa eſt; pallidis urinis bilioſæ intermixtæ ſunt: lien adhuc tumet & a rudiori attactu dolet: febris nulla: tuſſis rara: corpus exſiccatum: miſſo medicamento diuretico datur ægro copioſum decoctum radic. ſaleb. cum ſale polychreſto: hypochondrium ope unguenti altheæ aliquoties in die leniter fricatur: ſicque trium ſeptimanarum ſpatio continuantes ægrum perfectæ ſanitati reſtituimus.

CASUS QUARTUS.

Vir 50 & aliquot annos natus 22da Octobris 1772 ad nos delatus eſt.

Initio Auguſti ſpecie febris intermittentis irregularis omni altera vel tertia die eadem circiter diei hora recurrentis, ſolo frigore circiter per tres horas durante, abſque ullo ſuccedente calore, ægro moleſto, vigente interea appetitu, correptus eſt: qua ſub finem Auguſti a Medico ſublata intumuere pedes & crura ad genua usque: tumor hic applicato pedum plantis raphano ruſticano ceſſit: ſed poſt binas ſeptimanas denuo ægrum invaſit, & intra paucos dies femora, ſcrotum & totum corporis habitum, excepta facie & brachio ſiniſtro, occupavit: remedia domeſtica nihil juvarunt: quare ad nos delatus eſt. Totum corpus viridescens color deturpabat; appetitu carebat: ſitis erat multa, lingua humida, lurida,

nullis

nullis ſordibus obſita : tuſſis multa, inanis: ſopor continuus & ſomni tempore reſpiratio laborioſa, inæqualis.

Medicamentis aperientibus alvi & urinæ promotioni aptis ægro auxilium ferre conatus ſum : verum ſub horum uſu facies & brachium ſiniſtrum anaſarca occupavit, abdomen aquas collegit, & reliquum corpus magis intumuit : urina valde pauca, bilioſâ, ſedimen furfuraceum deponens, alvo colore naturali prædita, excreta eſt, & reliqua ſymptomata immutata permanſerunt: quare tertia Novembris oxymell. colchic. unc. ij. quotidie abſumendas præſcripſi, ſub cujus uſu circiter urinæ lib. ij. 24 horarum ſpatio excrevit, coloris minus obſcure flavi.

Duodecima Novembris rogavit æger, ne amplius hoc medicamentum ſibi præſcriberetur, ſe inde ventriculo dolere aſſerens: inde tamen ſitis minor facta. Quare licet optimi medicamenti ſapor & odor aliis ad-

mixtis mutari & additis remediis ſtomachicis ægris tolerabile reddi poſſit, ſelicibus effectibus novi remedii innixus illud ad gr. xviij. per diem ægro meo dare cœpi, qui præter magnum aſciten & anaſarcam valde difficili reſpiratione, eaque, dum in latera decumbebat, ſtertoroſa, tuſſi frequenti cum ſputis glutinoſis, difficilibus: ſomno vix ullo gaudebat, & ſæpius leniter febricitabat.

Decima tertia Novembris mane urinæ ſubbilioſæ lib. vij. inveni, cætera ut heri.

Decima quarta eandem urinæ copiam miſerat: reſpiratio paulo facilior, alvus cocta coloris naturalis: datur illi medic. dr. ß per diem.

Decima quinta urinæ lib. viij. mane inveni, rubella erat, cum furfureis multis ſubſidentibus & innatantibus: noctu melius dormiverat, & reſpiratio manifeſte emendabatur.

Decima

Decima ſexta urinæ limpidæ lib. vij. miſerat: valde detumeſcit: tuſſis facilis, ſputa puriformia: pulſus leniter febrilis: reſpiratio in ſomno adhuc ſæpe difficilis.

Pergit urinæ utplurimum pallidæ libras ſex ſeptemve quotidie mittere, multum expectorare, reſpiratio in ſomno ſenſim melior fit & febricula vigeſima Novembris penitus diſparuerat.

Trigeſima Novembris de hydrope nihil ſupereſt: reſpiratio eſt libera: tuſſicula denuo ſicca a triduo ſubinde illi moleſta eſt: datur illi decoct. radic. ſaleb. & extract. lactuc. tantum gr. xv. per diem: ſub quorum uſu tuſſis brevi ſedata eſt, & mediante apta diæta ſenſim ita vires recuperavit, ut initio Januarii ſolitos labores denuo exercere cœperit.

CASUS QUINTUS.

Horologiarius 40 annos natus vigefima fexta Octobris 1772 ad nos delatus eft: ajebat fe tota hyeme elapfa ad vernum tempus usque tertiana laboraffe, æftate fequente bis febri putrida epidemica decubuiffe, poft quod femper valetudinarius manfit: fumpto initio Septembris purgante per biduum vomitu fere continuo & alvi dejectionibus frequentiffimis affectus eft. Ceffante vomitu per 14 dies continuavit purgari, unde ad fummam debilitatem redactus eft: qua non obftante & tumentibus jam pedibus iter Viennam fufcepit. Ea die, qua in noftrum nofocomium fufceptus eft, totus corporis habitus coloris flavo-fufci, aqua intercute in magnam molem elatus, & abdomen durum tumidum valde prominebat: epigaftrio tympaniticum fonum edente: appetitus nullus: fitis mul-

ta,

ta, lingua humida, lurida, alvus tarda, & ait, ſe jam a 15 diebus vix unc. iij. urinæ per diem guttatim mittere: decubitus in latus dextrum ægrum ſumme anxium reddit: ſomnus paucus, fatigans.

Remediorum ſalinorum & oxymellis colchici uſu usque ad decimam Septembris continuato alvus libera reddita, ſitis ſublata, ſomnus paulo melior evaſit: artus inferiores viſi ſunt parum detumeſcere, verum urina fuſca æque pauca copia excreta eſt ac ante: cutis manſit ſicca, & reliqua mala eadem perſtitere; quare loco oxymell. colchic. extract. antihydropic. dr. ß. per diem cœpit ſumere æger, & ſaturatum rad. gramin. cum ſale polychreſto decoct. 11ma extract. ſcr. ij. per diem exhibiti ſunt.

Duodecima leniter per tres horas toto corpore ſudavit, alvum mollem, pallidam bis depoſuit, ac urinæ excretio parum au-

geri, & color illius fuſcus in dilutiorem mutari cœpit.

Decima tertia veſperi ab heri circa meridiem urinæ rubellæ cum nubecula ſuſpenſa circiter lib. vij. miſit æger : matutino tempore denuo leniter ſudavit: appetitus renaſcitur: artus & facies multum detumeſcunt: abdominis moles eadem: ſomnus paucus: datur illi extract. dr. j. per diem.

Decimá quarta omnia procedunt ut heri.

Decima ſexta a nudius tertius urinæ citreæ lib. xj. miſit: alvus quotidie bis terve mollis, pallida ſecedit : reſpiratio autem, præcipue in ſomno, adhuc difficilis eſt, & decubitus in latus dextrum impoſſibilis: dantur ægro medicam. ſcr. iv. per diem.

Pergente alvi & urinæ copioſioris excretione, anaſarca vigeſima diſparuerat; reſpiratio autem non levatur, abdomen non detumeſcit.

Vige-

Vigesima secunda Novembris urinæ, quarum lib. ix. 24 horarum spatio miserat, valde biliosæ, opacæ sunt, & sedimen lateritium deponunt: color cutis idem ac ante: abdomen videtur mole augeri, epigastrium valde elatum tympanitice resonat, respiratio est valde laboriosa: oculi, facies & labia lurido colore tincta.

Vigesima tertia Novembris vespere moritur æger. Aperto cadavere utrumque pectoris cavum aqua plenum, pulmo sinister multis tuberculis duris, fere cartilagineis, quorum tria nucem juglandem magnitudine superabant, obsitus: hepar cinerei coloris, induratum: vesicula fellea bile vacua: lien triplo major naturali, sanguine atro farctus: totum pancreas scirrhosum: colon valde distentum: renes valde laxi.

CASUS SEXTUS.

Auriga 60 annorum 43tium ætatis annum absque ullo fere morbo attigit, dein tertiana febri correptus eſt, quæ ultra annum duravit, arte demum ſublata: poſtea æger quater acute decubuit. Vere elapſo ex febri putrida poſt 4 ſeptimanas evaſit, qua menſe Octobri denuo correptus, valde periculoſe per tres ſeptimanas decubuit: ab illa liber, manſit languidus, & initio Novembris incepit intumeſcere, primo artubus inferioribus, cito adſcendente tumore & totum corpus occupante, cum dolore omnium articulationum artuum inferiorum & brachii dextri, inaniter multum tuſſire, difficile decumbere, & ſomno fere omni privari.

Decima nona Novembris 1772 ad nos delatus eſt: reſpiratio erat crebra, brevis, valde laborioſa, ſtertens: frequenti tuſſi ſputa pauca, ſpumoſa educebantur: facies, ſicut

ſicut reliquum corpus, tumidiſſima tota livebat: lingua erat humida, lurida: abdomen aquis plenum, turgidiſſimum: urina pauciſſima; fuſca, alvus liquida, virideſcens ſemel bisve quotidie excernebatur: appetitus nullus: ſitis multa: artuum inferiorum & brachii dextri doloribus ſucceſſerat, immobilitas.

Præmiſſo purgante per epicraſin dato alvus bidui ſpatio vigeſies ſubducta eſt, urina & quantitate & conſiſtentia eadem manente, reſpiratione vix emendata.

Vigeſima prima Novembris data eſt illi extract. lactuc. ſylveſtr. dr. ß. per diem.

Vigeſima quarta, cum urinæ excretio adhuc pauca maneret, data eſt ægro extracti ejusdem dr. j. diei ſpatio ſumenda.

Vigeſima quinta Novembris nychthemeri ſpatio urinæ adhuc fuſcæ lib. iij. miſerat & bis purgatus fuerat: ſequenti die urinæ lib. vij. excreverat, pallide-flavæ: per-

rexit-

rexitque eandem circiter copiam quotidie mittere, sæpius leniter sudans.

Duodecima Decembris hydrops intercus fere disparuit; ascites minuitur: æger, qui ante quinque dies suffocationi adhuc proximus erat, facile spirat, absque incommodo in omnem partem decumbit: pulsum habet tardiusculum, mollem, liberum, inæqualem: artus omnes libere movet: somnus adhuc paucus.

Decima septima Decembris mane noctu optime dormivit, ab heri urinæ citreæ lib. xj. misit: omnia in melius vertuntur.

Decima nona Decembris vespere urinæ lib. xxiij. inveni: anasarca penitus disparuit, ascites valde minuitur: tussis est rara, sputa mucosa: reliquæ functiones bonæ.

Vigesima mane urinæ pallidæ lib. xvj. miserat: abdomen penitus collapsum.

Vigeſima ſecunda urinæ aquoſæ lib. L. a nudius tertius miſerat : vix amplius tuſſiebat : non ſitiebat : appetitus erat bonus: ſomnus tranquillus : hydropis indicium nullum.

Medicamentum diureticum miſſum feci, & hujus loco decoctum mucilaginoſum ægro præſcripſi, ſub quo tuſſis penitus ceſſavit; urina autem per 10 dies ad lib. viij. & ultra per diem, modo pallida, modo citrea, ſubinde etiam aurantia, excreta eſt.

Excretio autem hæc ſumpto quotidie extract. mart. pomati dr. ß. ſenſim ad ſtatum naturalem reducta eſt & æger 14ta Febr. ſanus & robuſtus ad ſuos rediit.

CASUS SEPTIMUS.

Ruſticus 50 annos emenſus ad nos 30. Novembris 1772 acceſſit. Hic vir ante 12 annos per 9 menſes tertiana laboravit, quæ toto hoc tempore ſibi relicta,

ſumpto

ſumpto vini amari in vaſe ex aurichalco per noctem infuſi hauſtu ceſſavit. Poſt febrem more ſolito bene valuit: donec initio hujus anni denuo febri intermittente, quæ mox tertianæ, mox quotidianæ typum, frequenter mutatum, ſervabat, correptus fuerit. Sic affectus æger variis remediis utens totam æſtatem transegit: ſub finem demum Septembris a febre liber, ſed adhuc debilis, incarceratus triſtitiæ ſe addixit, pauca alimenta ſumens.

Duodecima Novembris ſæpius inhorruit, diarrhæa correptus eſt; & acceſſit tuſſis inanis, alternis diebus acerbior: horror ciborum, cutis ſicca. Ad nos delatus continuabat frequenter purgari, lingua erat ſordida, flava, urina pauca, bilioſa: totus corporis habitus cereus, hydrope intercute tumefactus; abdomen aquis plenum, tenſum, valde protuberans: tuſſis frequens tantum parum muci ſpumoſi excutiebat. Reſpiratio

cæte-

cæterum non valde læſa : ſitis pauca : & decubitus, licet ſitum ſemi-erectum teneret, in omnem partem poſſibilis.

Abſumtis 24 horarum ſpatio tartari emetic. gr. iv. in aquæ fontan. lib. j. ſolutis, quinquies multum vomuit & ſæpius purgatus eſt; alvo intra tridui ſpatium ope rad. arnicæ ad debitum moderamen reducta.

Quarta Decembris incepit extract. antihydropic. gr. xviij. diei ſpatio ſumere, unde ſequenti die urinæ bilioſæ major copia excreta.

Sexta Decembris veſpere urinæ minus bilioſæ lib. v. inveni; alvum mollem bilioſam bis depoſuerat.

Octava Decembris mane urinæ citreæ lib. vij. miſerat æger: alvus ut ante, lingua ſat pura, ſitis plane nulla; appetitum renaſci gaudebat : color cutis idem, uterque hydrops æque tumidus : tuſſi autem faciliori multa ſputa ſpumoſa excernebat æger.

Nona

Nona & decima Decembris totus corporis habitus incipit mollefcere, collabi: eadem alvi & urinæ copia & qualitas.

Duodecima Decembris mane urinæ limpidæ lib. xxvj. a nudius tertius miferat: tumor externus corporis valde collabitur, & afcites multum minuitur.

Decima tertia mane urinæ ejusdem qualitatis lib. xxij. inveni: alvus erat figurata: appetitus magnus: fitis plane nulla: cutis manet ficca: hujus color magis naturalis: anafarca integre difparuit, fi pedem dextrum adhuc parum tumentem exceperis: abdomen maxima ex parte ab aquis liberatum.

Decima quarta vefpere adfunt denuo urinæ pallidæ lib. xiv.: fitis nulla. Poftea pergit quotidie urinæ lib. xj. xij. excernere. Decima nona ad vigefimam Decembris noctu ob paulo duriores cibos valde appetenti conceffos decies purgatur, fed invenitur ab omni hydrope liber: parum adhuc

huc tumente pede dextro: tuſſis ſenſim remiſſior facta penitus ceſſavit: cutis color naturalis, ſitis nulla & reliquæ functiones bonæ.

Hæc cura medicamenti gr. xviij. per diem ſumptis peracta eſt, & quidem ſolis urinæ viis: cutis enim nunquam maduit.

Vigeſima quarta Decembris miſſum eſt medicamentum, ne continuans diureſis ægro noceret: illius loco ſumpſit extract. mart. pomat. dr. ß. per diem & decoct. radic. ſaleb., ut actio medicamenti adhuc humoribus mixti diuretica parum obtunderetur & corpus roboraretur. Hisce per 12 dies continuatis diureſis naturalis evaſit, æger juvante apta diæta ſenſim vires & carnes ita recuperavit, ut optime valens decima ſexta Januarii dimitti potuerit.

CASUS OCTAVUS.

Fœmina 27 annos nata, a pueritia ſemper ſana, primos menſes decimo quar-

to ætatis anno adepta, illos tempore & copia regulares habuit usque ad vigesimum tertium ætatis annum, quo viro nupta statim gravida facta est.

Ab eo tempore tres proles peperit, duas primas lactavit : lactanti secundam jam a tribus mensibus mamma sinistra inflammata in abscessum abiit , tribus locis apertum; quodam emplastro domestico applicato mamma feliciter curata, prius volumen & naturalem mollitiem recuperavit.

Octavum ultimæ graviditatis mensem agens, febri quotidiana correpta, quæ assumpto remedio quodam a cive per aliquot dies cessavit, dein multo acerbior rediit; quare obstetrix illi purgans propinavit, quod vomitum bis, alvum vero novies copiose movit: emansit febris, sed intumuere statim artus inferiores & sub finem octavi mensis infantem vivum in lucem edidit triduo post fato functum. Eadem die, nempe

pe vigeſima octava Novembris 1772. ad nos delata eſt : tumebant multum artus inferiores : in abdomine aquarum fluctuatio percipiebatur, lochia fluebant & tribus ſeptimanis perrexerunt fluere, mammæ valde parum intumuere & ægra febri continua circa veſperas remittente affecta erat.

Datis per ſex dies ſtatui ægræ convenientibus remediis hydrops ſenſim augebatur : quare præter emollientia datum eſt illi ſecuriſſimum & efficax diureticum oxymel colchicum & ſimul cortex peruvianus, cujus unc. jß. tridui ſpatio abſumpta febris penitus ceſſavit.

Decima ſexta Decembris lochiis jam a biduo fluere ceſſantibus anaſarca totum corporis habitum occupaverat, & abdomen aquis fluctuatione manifeſtis turgidiſſimum evaſerat : pauca urina laudabilis coloris reddebatur : & alvus bis terve in die liquida ſubflava excernebatur. Datum illi vinum

ſquilliticum, quo per quinque dies uſa nullum omnino levamen habuit: quare miſſo hoc medicamento denuo oxymell. colchic. unc. iij. per diem datæ ſunt: ægra vero ob nimiam ventriculi debilitatem id ferre non poterat: quare medicamenta ex junipero & millepedibus &c. parata ad vigeſimam ſextam Decembris exhibebantur, a quibus nullum omnino levamen, immo urina pauciſſima fuſca, tantum guttatim exprimi cœpit & uterque hydrops valde auctus: artus inferiores frigent, inſenſiles.

Vigeſima ſeptima Decembris dantur ipſi per diem extracti lactuc. gr. xviij.

Vigeſima nona urinæ bilioſæ lib. vij. a nudius tertius excreverat ægra, anxietas erat minor, pulſus minus frequens; ventriculo ſe melius habere gaudebat.

Trigeſima prima Decembris mane 23 libras urinæ pallide flaventis a vigeſima nona miſerat: alvus naturalis, appetitus magnus,

gnus, refpiratio multum levata, decubitus in omnem partem poffibilis, tumoris hydropici magnus collapfus: datur per diem medicamenti dr. ß.

Prima Januarii urinæ pallidæ lib. xxj. ab heri mifit: abdomen fere integre detumuit: facies, corporis truncus & artus fuperiores penitus collapfi, inferiores minus tument, calent, fudant, fenfiles funt: refpiratio liberrima: pulfus bonus: a cibis affumptis non amplius anxia fit ægra. Perrexit quotidie magnam urinæ copiam fubinde intra 24 horas lib. xv. fuperantem excernere.

Octava Januarii ab omni hydrope libera eft; fed lata durities ex hypochondrio dextro emergens, epigaftrium occupans, & fere ad umbilicum usque extenfa manu detegitur, ab attactu paulo rudiori dolens: urinæ tantum lib. vj. ab heri mifit, & quinta vefpertina febri tertiana intermittente fat

valida intra 4 horas ſine ſudore finita corripitur.

Sub febris decurſu ope unguenti mollis frictiones lenes epigaſtrii & hypochondrii aliquoties in die inſtituuntur, & ægra priorem medicamenti doſin pergit ſumere.

Vigeſima prima Januarii, cum de præfato tumore nihil ſupereſſet, datus cortex peruvianus cum ſale ammon.: corticis unc. j. ante tempus paroxyſmi abſumpta illum penitus fugavit. Perrexit dein per 4 dies quotidie cortic. peruv. dr. ij. cum ſalis ammon. dr. j. ſumere, dein ab omni medicamento abſtinuit, & ſenſim vires recuperavit.

CASUS NONUS.

Virgo 36 annos emenſa vigeſima ſeptima Decembris anni 1772. cum anaſarca univerſali & magna aquarum fluctuantium in abdomine collectione ad noſtrum noſocomium delata eſt.

A pue-

A pueritia vix unquam ſana ante & poſt morbillos & variolas, quas in ſua infantia perpeſſa eſt, ſæpius efflореſcentiis cutaneis afflicta, coloris ſemper cachectici.

Decimo ſexto ætatis anno primis menſtruis, iis vero paucis irregularibus & loturæ carnium fere ſimilibus gaviſa eſt, quæ aliquoties valde irregulariter erumpentia locum fecêre fluori albo, acri, qui variis adhibitis demum vigeſimo ætatis anno ceſſavit; redeuntibus menſtruis æque malæ notæ & æque irregularibus ac ante.

Tribus menſibus elapſis a curato fluore albo intumuit pes dexter, tumor ſuppuratus, ſponte apertus eſt, & novem ſeptimanarum ſpatio cicatrice obductum eſt ulcus. Sed ortus eſt novus tumor in interna inferiori fœmoris pariter dextri parte, qui eodem ac prior modo curatus: poſtea vitam valetudinariam ſemper vixit, doloribus artuum & cephalæa ſæpius laborans & vix unquam ap-

petitu gaudens. Trigesimo tertio ætatis anno brachium dextrum quatuor locis exulceratum remissionem dolorum artuum & capitis attulit: ulceribus autem post quinque menses cicatrice obductis priores rediere dolores, qui declinante Novembri anni 1771. immanes in artubus fuere: has frictione frequenti linteis fumo aromatico imprægnatis peracta intra paucos dies dissipavit; sequente tam vehementi totius capitis dolore, ut ægra in furorem circiter ageretur: cui levamen allaturus Chirurgus bis magnam ex pede venæ sectionem instituit, purgans drasticum propinavit, & dolores omnes aufert, ac ægræ non leve gaudium procurat, quod triduo elapso cita totius corporis intumescentia turbatum est. Per 4 septimanas varia a Medico præscripta remedia incassum adhibuit ægra, donec ob ingens in epigastrio pondus, decubitum impediens, sensum dilacerantem ipsi creans, ci-

borum

borum deglutitionem valde difficilem reddens, ſiti excruciata, pauciſſima ſive per alvum, ſive per urinam excernens, colore fuſco virideſcente tincta, opem in noſtro noſocomio quærere debuit.

Purgantibus ſalinis per epicraſin datis alvus frequenter mota, urinæ autem opacæ, fuſcæ pauciſſima copia guttatim excreta, & ægra poſt 5 dies nullo modo levata: quare prima Januarii ipſi extract. antihydrop. tripartita doſi gr. xviij. per diem dari cœperunt.

Secunda Januarii mane binas circiter libras urinæ ſubfuſcæ enæorema colore fuliginem referens gerentis miſerat: bis purgata fuerat: decubitus ſemi-erectus: reliqua ut ante.

Tertia & quarta Januarii urina paulo copioſior, alvus liquida colorem habebat ſat naturalem.

Quinta Januarii mane inveni urinæ citreæ noctu missæ cum pauco enæoremate fundum vasis tenente, diaphano lib. vj.; alvus erat pultacea, biliosa; respiratio facilior; anxietas circa præcordia minor: data sunt ægræ medicam. gr. xxx.

Sexta Januarii mane miserat ægra urinæ pallide flavæ absque enæoremate lib. xv.

Septima Januarii circa meridiem ægra urinæ ejusdem qualitatis lib. xxiv. excreverat; alvus manebat libera, mollis, & sitis disparuerat. Decubitus multo facilior: totus corporis habitus fere integre collapsus, & abdomen multum detumuerat.

Octava Januarii vespere ante lectum prostabant urinæ lib. xxvj., omnis anasarca disparuerat, ascites maxima ex parte evacuatus erat, alvus ligata, mollis: cibos petit ægra: invenitur hepar tumidum, epigastrium totum implens, quod ægram in latera decumbere prohibet. Urina per 6 dies

nycht-

nychtemeri ſpatio ad xij. lib. & ultra excernitur, dein, licet eandem extracti doſin pergat ſumere, hæc excretio minuitur, copia tamen potum ſemper ſuperat. Sub continuato ejusdem remedii doſis uſu & adhibitis bis de die frictionibus ſiccis moles hepatis ita minuta, ut vigeſima ſeptima Februarii ægram mecum examinantes quinque Medici, qui ab initio curæ præſentes fuerant, de tumore illius nihil amplius invenerint: commode omnem ſitum corporis decumbens ferebat ægra: pedes penitus detumuerant & appetitus multis annis labefactus tunc ingens erat: perrexit tamen ægra ad latentes forte adhuc in viſceribus obſtructiones eradicandas & vias urinæ magis magisque liberas reddendas eodem medicamento usque ad decimam quintam Martii uti, & ſub finem Martii ſana & robuſta ex noſocomio diſceſſit.

CA-

CASUS DECIMUS.

Vir 35 annos natus, olim miles vix unquam ægrotus, ab annis 4 panem suum purgandis latrinis lucrans, sub finem Decembris incepit hydropicus fieri, intumescentibus primo scroto, dein artubus inferioribus, subsequente cito aquarum in cavo abdominis collectione. Adhibitis domi variis remediis hydrops se nsimauctus est, quo territus secunda Januarii 1773. ad nostrum nosocomium curavit se deferri.

Ascites erat manifestus, magnus: artus inferiores magnæ molis, tensi, dolentes; decubitus in sinistro latere fere impossibilis; respiratio difficilis; appetitus bonus; sitis mediocris; alvus naturalis, urina pauca, coloris dilute citrei: eadem die sumpsit extract. lactuc. sylv. gr. viij. & sequenti die data sunt illi ejusdem gr. xvj.

Sexta

Sexta Januarii incepit urinæ excretio augeri: & artus inferiores & abdomen molliri, detumefcere.

Septima Januarii urinæ lib. xij. mifit: hæc excretio poftea ita aucta eft, ut decima feptima Januarii ab omni hydrope liber inventus fit: refpiratione in integrum reftituta; loco gr. xvj. data funt tantum medicamenti gr. viij. per diem.

Diurefis per 5 dies adhuc copiofa fuit; dein copia ejusdem minuta eft: æger cito vires recuperavit, & circa finem Februarii fanus & robuftus ex nofocomio difceffit.

Toto curæ tempore fitis vix ulla, appetitus bonus, alvus libera.

CASUS UNDECIMUS.

Puella 34 annos nata initio Martii anni 1773. absque nota caufa in diarrhœam incidit, fexies feptiesve aquofa dejiciens: alvi fluxus omnibus adhibitis remediis

per-

pertinaciter reſtitit: ſub quo urina valde pauca excernebatur, & appetitus deletus erat.

Decima ſexta Maji incepit toto corpore intumeſcere, & ſecunda Junii anaſarca & aſcite laborans in noſtrum noſocomium ſuſcepta eſt.

Congruis remediis ſenſim cedit alvi fluxus, quo curato per aliquot dies varia contra hydropem tentata remedia, ſed absque ullo effectu ſenſibili: quare vigeſima quarta Junii data eſt ipſi extract. lactuc. ſylv. dr. jß. per diem.

Vigeſima ſexta Junii urinæ flavæ ultra lib. xxv. excrevit, cum antea vix unc. iv. nychtemeri ſpatio mitteret: ſitis antea magna fere extincta erat, & incipiebat appetitus revireſcere: alvo naturali ſponte ſecedente. Poſthac ægra quotidie ad lib. xxj. vel xxij. urinæ excernit, uterque hydrops cito minuitur, & decima Julii penitus diſ-

paruit,

paruit, urina adhuc valde copiosa fluente; appetitu & reliquis functionibus vigentibus.

Datur postea ægræ extracti tantum dr. ß.: urinæ excretio paulatim minuitur: hac remedii dosi continuata & bonæ diætæ usu corpori sensim renatæ sunt carnes & vires; color sanus redivit, & decima Augusti sanissima ad suos redivit.

CASUS DUODECIMUS.

Faber lignarius 22 annos natus sub finem anni 1772. febri quotidiana correptus, quæ circiter per annum non obstantibus multis remediis protracta in quartanam demum mutata est; post cujus secundum paroxysmum hydrops intercus totum corpus occupavit, & cavitas abdominis aqua cito valde impleta est; intravit nosocomium Græcii, in quo per 5 menses decubuit: irrita autem ibi fuere omnia contra hydropem & febrim quartanam adhibita remedia:

media: idcirco Viennam curru vectus ad nostrum nosocomium delatus est. Hic degens 5 septimanarum spatium a febre & ab anasarca, exceptis inferiore crurum parte & pedibus adhuc tumentibus, liberatus est, ascites aliquantisper minutus.

Æger, sperans motu corporis residuum tumoris dissipatum iri, Posonium petiit opificium suum exerciturus: anasarca brevi renatus est, ascites magnum incrementum cepit: quare ibi nosocomium intrare debuit, ubi irrita fuere omnia contra hydropem remedia.

Quadrante anni elapso a suo ex nostro nosocomio egressu denuo curru rustico ad nos undecima Octobris anni 1773. ductus est, valde anxie spirans, multum sitiens, pauco appetitu adhuc gaudens; alvo tarda, sæpe grysea: urinam valde paucam, nigram a longo tempore mittens; cuti tota colore flavo tincta; dolentibus ab attactu epigastrio

ſtrio & hypochondrio dextro valde tumido, duro.

Per biduum ſolventia, alvum ſubducentia medicamenta ſumpſit: dein extract. lactuc. ſylv. dr. iij. cum aqua & melle per diem datæ ſunt: unde excretio urinæ decima quarta Octobris jam aucta eſt.

Decima ſexta Octobris urinæ opacæ, nigræ lib. ij. miſit: talemque eadem fere ſemper copia per 10 dies continuavit excernere; alvo varii coloris bis quotidie, ſubinde ter ſponte ſecedente, & cuti tota ſæpius leni ſudore madente, ſiti moderata, vigenteque appetitu; ictero ſenſim dilutiore reddito, & anaſarca paulatim minuto; anxietate multo minori.

Vigeſima ſeptima Octobris x. urinæ vix coloratæ libras miſit, & poſtea ejusdem evacuatio perrexit eſſe magna.

Trigeſima prima Octobris de anaſarca nihil ſupereſt: abdomen molle eſt, mole

multum minutum: color cutis continuat ſenſim melior fieri: quoad omnia melius habet æger.

Duodecima Novembris urinæ excretio, utroque hydrope & ictero curatis, minus copioſa eſſe, & æger per intervalla tuſſire & cum difficultate paucum gluten expectorare cœpit: alvus coloris naturalis, compacta, tarda; dantur illi medicamenti tantum dr. ij.

Decima ſeptima Novembris datur ipſi purgans, & poſtea ſolo infuſo ſtipit. dulcamar. utitur, quo ſenſim expectoratis multis glutinoſis tuſſis fere integre ceſſavit.

Prima Decembris tuſſis a 5 diebus nulla: æger bene valens medicamentum nauſeabat. Quare ad viſcerum obſtructiones magis magisque referandas denuo dati ſunt illi extract. lactuc. ſylv. ſcr. ij. per diem. Hanc doſin per totum Decembrem ſumpſit,

dein

dein omni medicamento valedixit, & ſanus robuſtusque ſub finem Januarii dimiſſus eſt.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Juvenis 28. annorum ad noſtrum noſocomium undecima Junii anni 1774. delatus eſt.

Ante ſex & medium menſes in Hungaria febri quotidiana correptus fuerat, quæ poſt 5 ſeptimanas adhibitis variis remediis ſublata ægrum reliquit hydropicum. Remedia varia ipſi data nullum levamen attulerunt, immo decima ſeptima Maji denuo febris quotidiana illum invaſit, cujus frigus circa veſperas ingruens cum valido tremore per bihorium, calor vero ſiccus usque ad ſequentem diem protrahebatur, & ceſſabat absque ullo ſudore: biduo ante ſuum in noſocomium ingreſſum evanuerat febris; color cutis fuſcus: ingenti anaſarca & aſcite affectus erat æger: appetitus nullus, lingua pal-

lida, ſitis pauca, alvus tarda, urina paucisſima guttatim excreta, nigra.

Statim ſumpſit purgans, quod copioſas dejectiones argillaceas produxit, & duodecima Junii extract. antihydrop. dr. j. cœpit ſumere: color naturalis, ſitis pauca, & incipit appetitus renaſci.

Tertia Novembris pergente dicta urinæ excretione, ictero evanido, præter extract. lact. dr. iij. ad reliquam febrim ſenſim tollendam quater de die pulv. cort. peruv. dr. ß. ipſi data eſt.

Octava Novembris a febre perfecte liber eſt: truncum corporis anaſarca deſeruit & in artubus inferioribus multum minutus eſt.

Vix amplius in abdomine percipitur fluctuatio: appetitus eſt bonus, ſitis nulla: reſpiratio & reliquæ functiones bonæ.

Urina ad lib. x. a nudius tertius quotidie excernitur. Tantum extract. dr. jß. per

per diem ipſi datur: miſſo cortice peruv.: excretio urinæ pergit eſſe magna.

Decima ſexta ab omni hydrope liber eſt: bene valet, Patronus ex noſocomio illum domum recipit.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Fœmina 24 annor. alias fere ſemper ſana, a binis annis viro juncta, unius prolis mater, quam ipſa lactavit, & qua ablactata menſe Majo ad finem vergente ſubito incepit toto corpore intumeſcere.

Octava Junii anno 1775. ad nos deferebatur; valde magno aſcite afficiebatur: totus corporis habitus ab aqua intercute in monſtroſam molem diſtentus erat: urina pauciſſima, nigra: alvus libera: ſitis pauca: reſpiratio valde difficilis: toto tempore lactationis infantis urinæ excretio parciſſima fuerat: reliquæ autem functiones ſat bonæ.

Statim data illi Extract. dr. j. per diem, sub qua nulla mutatio animadversa: quare 10ma Junii ejusdem dr. ij. per diem exhibitæ. 11ma Junii urinæ misit minus fuscæ lib. ij.; 12ma lib. vj. perfecte citreæ: ægra frequenter leni sudore per totum corpus perfunditur: alvus manet libera: respiratio facilior est: pergit sæpius diu noctuque sudare & quotidie urinæ lib. vj. & vij. excernere: sæpius pacate dormit, vires reficiuntur.

Vigesima tertia Junii ab omni hydrope curata erat: examinato abdomine invenitur uterus tumidus, indolens; sequenti mane prima vice motum infantis percipit.

A decima nona Junii sitim moderatam habet, quam sedat potando pro libitu. Datur ipsi nunc medicament. dr. ß. per diem, & appetitui renato cibi congrui sufficientes conceduntur.

Tertia

Tertia Julii ad maritum redit perfecte ſana; debito tempore infantem ſanum peperit, & feliciter puerperium exegit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Operarius, 25 annos natus, 18. Septembris anno 1776. ad nos delatus eſt.

Menſe Auguſto febri putrida decumbens a Balneatore curàtus eſt: febri circa decimam quartam morbi diem, ut credit, ceſſante, intumuere artus inferiores, & 8 diebus elapſis factus eſt aſciticus & opem apud nos quæſivit; anaſarca ſimul & aſcite laborans, difficile ſpirans, tuſſi ſicca affectus cum lingua humida, ſordibus pallide flavis obſita, appetitu proſtrato, nauſea, gingivis lividis ſanguinem frequenter fundentibus, cuti colore ſubſuſco tincta & debilitate magna.

Emetico per epicrasin dato aliquoties multa glutinosa bile mixta vomuit: conservis & aliis remediis antiscorbuticis, additis spiritibus mineralibus, intermixtis lenibus purgantibus, conati fuimus misero levamen adferre: sed sub horum usu uterque hydrops increscebat: hinc præter similia data sunt ipsi 28. Septembris oxymell. colchic. unc. ij. per diem: sub quorum usu nulla in melius mutatio facta est; imo ventriculum inde ajebat magis debilitari, & se remedium non posse amplius ferre.

Quinta Octobris dedi illi in mixtura analeptica extract. lactuc. sylv. dr. j. per diem: bene tulit, & sequente die medicamenti dr. ij. eodem modo ipsi diei spatio exhibitæ sunt.

Septima Octobris urinæ bonæ notæ lib. v. misit, & postea quotidie lib. vj. vel vij. & subinde viij.

Duo-

Duodecima Octobris ſitis diſparuerat, gingivæ firmiores erant, lingua pura; alvus libera: appetitus renaſci incipiebat: tuſſis vix ulla: reſpiratio melior & uterque hydrops manifeſte minuebatur.

Decima octava Octobris ab omni hydrope liber eſt: tuſſis nulla, reſpiratio naturalis, appetitus magnus: pergit eandem medicamenti doſin ſumere.

Vigeſima quarta Novembris perfecte curatus diſceſſit.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Paupercula puella 4 annos nata malo victu nutrita a tribus ſeptimanis febri tertiana laborabat; ſub cujus initio ſcabies humida eruperat, & poſt quintum paroxyſmum totius corporis habitus anaſarca & aſcite affici inceperat.

Trigeſima Septembris 1776 ad noſtrum noſocomium ſcabie plena, utroque hydrope

in magnam molem aucto, cum deleto appetitu & ſiti multa, alvo tarda, urinæ excretione parciſſima delata eſt.

Datis debita doſi remediis ſolventibus leniter alvum ſubducentibus, paroxyſmus febris intermittentis alias ſat lenis, quarta Octobris emanſit; ſub horum uſu autem cutis manſit ſicca & urinæ excretio æque parca ac ante.

Ideo quinta Octobris oxymell. colchici unc. j. per diem cœpit ſumere: ſub cujus uſu ſæpius purgata eſt: urinæ excretio fere nullo modo aucta: tumor increvit, parvula demum nauſeavit, & quoties exhibebatur oxymel, vomitu rejecit: ſitis autem multum minuta eſt.

Decima Octobris data illi per diem extract. lactuc. ſylv. dr. ß. in mixtura: id bene fert ægra: & duodecima Octobris ultra lib. I ß. urinæ limpidæ mittit: 13. dantur illi medicamenti ſcr. iv. diei ſpatio abſumendi.

Deci-

Decima quarta circa meridiem ab aucta medicamenti dosi urinæ circiter lib. iij. asservatas inveni ; alvum coctam quotidie semel bisve deponit: sitis nulla : totus corporis habitus mollescit : mole minuitur; sæpe toto corpore leniter sudat : somnus antea valde paucus & turbatus, protractior, pacatus est.

Posthac leni sudore sæpe repetente & urina ad duas & ultra libras quotidie excreta uterque hydrops sensim sensimque ita minutus est, ut 29na Octobris ab utroque libera fuerit : appetitu & omnibus functionibus vigentibus, scabieque evanida 2da Novembris curatam puellam domum reduxit mater.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

Virgini 20mum ætatis annum agenti, menstruis regularibus a sex annis gauden-

denti, nullo unquam gravi morbo affectæ, ſub finem Septembris ob dolorem rheumaticum, articulum humeri dextri acerbe excruciantem, larga venæſectio inſtituitur, quæ brachio priſtinam libertatem ablato omni dolore reſtituit: duris exercitata laboribus copioſos duræ digeſtionis cibos & multas uvas quotidie ingurgitavit, aqua deſuper ad reſtinguendam magnam ſitim affatim pota.

Secunda Octobris 1776 toto corpore intumuit, & nona ejusdem curæ meæ commiſſa eſt; anaſarca & magno aſcite laborans, ſuffocationi proxima validam ſitim conquerens, tuſſicula ſicca frequenti affecta, urinam nigram valde paucam, ſubinde guttatim mittens, alvo tarda, appetitu proſtrato, decubitu ſemi-erecto tantum poſſibili. Præmiſſo purgante, quod bene operatum eſt, ſumpſit oxymell. colchici unc. iij. quotidie uſque ad 14tam Octobris; unde alvus libera reddita, tuſſis paulo facilior,

lior, urinæ autem nigræ æque parca excretio mansit, & reliqua symptomata immutata perstiterunt.

Decima quarta Octobris datæ sunt illi extract. antihydrop. dr. ij. in decocto rad. saleb. per diem. Sequenti die urinam opacam nigram fere ad lib. ij. excrevit.

Decima sexta ejusdem lib. vij. sed citreæ cum pauco enæoremate innatente: sitis aberat: cutis humida, mollis: respiratio minus difficilis: alvus cocta, facilis: quæ postea bis sæpiusque ter copiosa cocta deponitur.

Pergentibus his evacuationibus & oborto sæpius per totum corpus leni sudore, ægra sensim ita detumuit, & ita levatum est pectus, ut 22da Octobris in omne latus potuerit decumbere, & per intervalla subinde ultra horam dormire; tussicula sicca, molesta, illam ex somno excitante.

Vige-

Vigeſima octava Octobris aſcites diſparuit, & anaſarca tantum crura & pedes, ſed hic etiam multum minutus, occupat: reſpiratio eſt libera, tuſſis rara, ſputa ſpumoſa, ſomnus continuo pacatior: appetitus adhuc paucus: pergit eadem medicamenti doſi uti.

Urina poſthac ad x. & xi. lib. quotidie excernitur, alvus eſt minus frequens, non amplius ſudat ægra, & 2da Novembris, nullo ſuperſtite hydropis ſigno, tuſſi ceſſante, ſomno & reſpiratione optimis gaudenti, major ciborum copia conceditur, & datur medicam. tantum dr. j. per diem.

Sexta Novembris appetitu valde magno gaudenti carnes conceſſæ ſunt: urinæ copia minor: medic. dr. j. continuat ſumere uſque ad 20mam Decembris: poſtea ſola apta diæta utens carnes & vires recuperavit, & tam ſana evaſit, ut 12ma Decembris menſes erumperint,

perint, quibus finitis 17ma prioribus laboribus alacriter denuo incubuit.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

Virgo 20mum ætatis annum agens, menstruis nunquam gavisa, nullum gravem morbum perpessa, cum totius corporis aqua intercute, magna in abdomine aquarum collectione, media abdominis parte sinistra admodum dolente, tensissima, attactum non ferente, magna siti, tussi frequenti, inani, respiratione difficili valde anxia, alvo tarda, 18. Octobris 1776. ad nos delata est.

Initio Octobris absque manifesta causa deletus fuerat appetitus, ita ut pauca alimenta eaque cum multa renitentia, ingerere posset; lassitudine corporis simul affecta.

Decima Octobris uvis colligendis occupata harum magnam copiam comedit & præter has nihil; multam aquam desuper potavit, & lassa membra vix demum trahere

here potuit: tota die tantum guttatim urinam misit, & nocte sequente gravis, inquieta in lecto jacens, plane nullam: sequenti mane abdomen valde tumebat, & anasarca totum corpus occupaverat: urinam, quam misit valde paucam, ait, atramentum retulisse, & hucusque talem & æque parcam esse, licet bis purgans acre & alia remedia scopo urinam pellendi a Medico propinata domi fuerint.

Ad levanda symptomata præscripsi illi purgans ex sale amaro, manna, & cremore tartari per epicrasin sumendum; unde 18ies usque ad 21. Octobris absque ullo levamine sensibili copiose purgata est; aucta multum siti, ad quam moderandam decoctum hordei cum oxymelle simplici & subinde aquam puram pro lubitu potat.

Vigesima secunda Octobris mane cœpit extract. lactuc. dr. ij. per diem sumere. Nullum sensibile levamen usque ad vigesimam

octa-

octavam Octobris animadversum est: omnia symptomata perstitere, urina nigra, spissa per nychtemeri spatium excreta vix unc. iij. æquabat, & ægra vix decumbere potens somno privabatur.

Vigesima octava Octobris matutino tempore urinæ priori similis, immo magis nigræ & spissæ lib. ij., post meridiem autem circiter lib. ijß. urinæ flavæ misit, & nocte sequente subinde brevi somno refecta est.

Vigesima nona mane denuo lib. ij. urinæ pallide flavæ absque enæoremate noctu missas inveni: respiratio aliquantisper levata videbatur, reliqua in eodem statu permanebant: & alvus a biduo clausa erat. Datus est ægræ haustus purgans ex foliis sennæ, manna & sale polychresto, qui duodecies alvum copiosam aquosam cum magno respirationis, tussis & lateris sinistri abdominis levamine movit: sitim inde auctam sufficienti potu leniebat, noctu vix dormivit. Posthac

alvus libera manet, tenuis semel bisve in die sponte secedit : urina bona ad lib. iv. & vj. excernitur : tussis rarior evadit : anasarca mollescit, collabitur, & minuitur paulatim abdominis moles.

Sexta Novembris latus abdominis sinistrum attactum sat fortem fert : continuat collabi, corporis habitus valde detumescit : sæpius sudat ægra : urinæ tenuis, flaventis, cum parvis flocculis albis innatantibus lib. vij. vel viij. nychtemeri spatio mittit : alvus manet libera, laxa, varie colorata : appetitum habet : vix amplius sitit : parum potat, tussis est rara, minus molesta, respiratio valde emendata.

Congrua diæta utens inceptam medicamenti dosin tam bono cum effectu perrexit sumere, ut vigesima octava Novembris ab omni hydrope & morboso symptomate libera inventa sit : quare omni medicamento supersedimus : ægra debita diæta utens car-

nes

nes & vires ſenſim recuperavit, & decima ſeptima Decembris ſaniſſima diſceſſit.

CASUS DECIMUS NONUS.

Sartor 32 annos natus, ab adoleſcentia jam ter febribus intermittentibus affectus, vigeſima tertia Auguſti denuo febri quotidiana intermittente correptus eſt. Varia domi adhibita remedia nihil juverunt, immo poſt decimum paroxyſmum ictericus factus eſt, & intumuere pedes & crura ad genua fere usque: brevi totum corpus anaſarca occupavit, & circa finem Septembris continuante febre abdomen in magnam molem elatum incepit reſpirationem, præcipue tempore paroxyſmi, difficilem reddere. Decima ſeptima Octobr. an. 1776. ad nos venit, cum magno aſcite, anaſarca totum corpus occupante, cute in artubus inferioribus rubra, lucente, tenſiſſima, & quotidianis febris paroxyſmis, alvo tarda, plerumque gryſea,

 uri-

urinam jam a quatuor ſeptimanis paucam nigram mittens, multum ſitiens, appetitu carens, reſpiratione brevi, anxia. Datum eſt illi decoct. hord. rad. gramin. cum oxymelle ſimplici potui ordinario; medicamentum fuit roob ſambuci & ebuli cum bona doſi ſalis polychreſti: his uſus eſt usque ad vigeſimam quintam Octobris eo cum effectu, ut alvus quater quinquiesve ſat copioſe nychtemeri ſpatio cum aliquo reſpirationis levamine moveretur, & ſitis minor fieret; urina autem vix ad ſex uncias diei ſpatio miſſa manebat nigra, & uterque hydrops prius volumen ſervabat.

Vigeſima ſexta Octobris continuato priori potu loco medicamenti hucusque ſumpti extract. lactuc. ſylv. dr. iij. per diem ægro datæ ſunt.

Vigeſima ſeptima mane ab incepto medicamenti uſu urinæ profunde fuſcæ lib. ij. miſerat: febris circa tertiam pomeridianam

acce-

accedens multo remiſſior ſuit, & nocte ſequente ter per horam circiter ſomnum adhuc inquietum habuit, quo a multis ſeptimanis fere integre privatus erat. Sic ſe habuit usque ad vigeſimam nonam, alvum figuratam, modo magis modo minus gryſeam, ſemel bisve quotidie deponens.

Vigeſima nona Octobris urina copioſior, dilutioris caſtanei coloris, cum multo enæoremate fuſco ſubſidente fluere cœpit.

Trigeſima Octobris ſex talis urinæ libras miſit, trigeſima prima ejusdem, ſed adhuc dilutioris coloris, ultra lib. vij.: loco frigoris tantum horripilationes leves paſſus eſt: calor febrilis antea ad ſex vel ſeptem horas protractus intra bihorium deferbuit, ſudore ſolito copioſiori finitus: & noctu præter morem ſæpius leniter ſudavit: alvus ſubfuſca eſt.

Prima Novembris totus corporis habitus mollitur, detumeſcit, moles abdominis

minuitur: color cutis flavus disparere incipit: urina pallide flava ad viij. lib. hodie excreta: alvus decima tertia fusca; urinæ nigræ excretio paulo copiosior.

Decima quarta medicamenti dr. iijß. diei spatio absumere debuit.

Decima quinta vespere ab heri mane circiter xii. urinæ valde fuscæ libras miserat: decima sexta urina minus fusca est & copiosior.

Decima octava urina est citrea, & hujus fere xvj. libras nychtemeri spatio excrevit: ex quo hoc remedium sumit, alvus quotidie sponte secedit: sitis nulla: appetitus renascitur, & anasarca sensim magis minuitur.

Decima nona duodecim urinæ citreæ cum pauco enæoremate fundum petente libras misit, & post hæc continuavit eadem vel majori copia lotium quotidie excernere, ita ut vigesima septima Nov. de anasarca nihil superfuerit, & ascitem ingentem fere intege

gre curatum invenerimus, cutis colore fuſco in naturalem mutato, & omnibus functionibus vigentibus. Continuata eadem medicamenti doſi ſexta Januarii ab aſcite liber inventus eſt æger: appetitus erat magnus, ſitis nulla, urinæ excretio parcior: alvus naturalis.

Ad latentes forte adhuc viſcerum obſtructiones radicitus tollendas toto menſe Januario & Februario eandem medicamenti doſin perrexit ſumere æger, & circa medium Aprilem ſaniſſimus dimiſſus eſt.

CASUS VIGESIMUS.

Vir 32 annos natus febri putrida, in qua petechiæ & milliaria eruperunt, per 4 ſeptimanas decubuit. Elapſis dein quatuordecim diebus ſanitati nondum perfecte reſtitutus, febri quotidiana correptus eſt, quæ per 6 ſeptimanas, non obſtantibus multis adhibitis remediis, continuavit, &

demum in tertianam mutata eſt, ſub cujus initio toto corpore intumuit, & tota cutis colore fuſco tincta eſt; utroque hypochondrio valde tumido, duro. Incaſſum adhibitis, partim ab arte peritis, partim ab aniculis præſcriptis, remediis quinta febris tertianæ ſeptimana, decima ſexta nempe Octobris 1777., ſe curæ meæ commiſit.

Ingens erat abdominis moles, in quo, non obſtante totius corpóris magno ab aqua intercute tumore, manifeſta percipiebatur fluctuatio: oculi erant luridi, fuſci, totius corporis color profunde fuſcus: alvus tarda, pauca, mollis, varie colorata: urina pauciſſima, nigra jam a quatuordecim diebus excernebatur: ſitis magna: appetitus vix ullus: lingua humida absque ſordibus fuſceſcens: reſpiratio difficilis: ſomnus vix ullus. Decubitus, licet inquietus, in omnem partem poſſibilis.

Præ-

Præmiſſo purgante datum eſt illi infuſo-decoctum flor. arnic., & quotidie oxymell. colchic. unc. ij. abſumpſit; vigeſima prima Octobris, continuato flor. arnic. uſu, cœpit oxymell. colchic. unc. iij. quotidie ſumere, ſic continuando ad vigeſimam ſeptimam usque alvus quidem liquida bis terve de die ſeceſſit, urinæ autem nigræ æque pauca excretio & reliqua ſymptomata eadem manſere ac ante.

Vigeſima ſeptima Octobris loco infuſo-decocti dedi illi flor. arnic. unc. ß. & extract. lactuc. ſylv. dr. ij. cum ſyrup. de duobus in electuar. redactas per diem abſumendas. Hisce continuatis usque ad tertiam Nov. incluſive nulla in melius mutatio: immo alvus tardior evaſit, & æger medicamentum abhorruit: veſpere datum eſt illi purgans, quod octies copioſam alvum liquidam movit.

Quarta Novembris extract. lactuc. ſylv. dr. iij. per diem ipſi datæ ſunt, ſuper-

poto ſemper florum arnicæ infuſo: alvus quotidie bis ſeceſſit argillacea ſat copioſa: in reliquis nulla mutatio.

Sexta Novembris urinæ dilute flavæ, multis parvis flocculis, quaſi gummi arabicum in illa imperfecte ſolutum fuiſſet, in illa ſuſpenſis, lib. iv. miſit: ſeptima Novembris fere lib. vj.

Octava eadem copia excreta eſt, alvo varia quotidie bis terve ſecedente.

Nona Novembris, cum febris, licet moderata omni alterna die ægrum pergeret invadere, ſemper absque ſudore deſinens, & cutis color jam dilutior, pallidior ſenſim factus, urinæque magna mutatio hepatis obſtructiones multum minutas eſſe docerent, miſſa arnica & continuata extract. antihydropici eadem doſi, datæ ſunt ægro pulv. cort. peruv. dr. iv. per diem; cujus unc. j. abſumpta paroxyſmus febrilis emanſit: æger per quatuor alias dies corticis dr. ij.

ſum-

ſumpſit : dein ſolo extract. antihydropico perrexit uti.

Alvus ſemper manſit libera : urina flava, tenuis ad lib. vj. vel vij. & ultra nychtemeri ſpatio continuavit excerni, cum magna utriusque hydropis imminutione.

Vigeſima Novembris anaſarca penitus diſparuit : aſcites valde minuitur ; ſitis, ſenſim minuta, abeſt : urina heri ad lib. x. & hodie eadem copia excreta eſt : cutis color naturalis : appetitus renaſcitur : reſpiratio libera, ſomnus bonus : pergit medicamenti dr. iij. per diem ſumere.

Vigeſima nona Novembris nullum amplius hydropis ſignum adeſt : æger bene habet : valde appetit : conceduntur ipſi cibi copioſiores & vini uſus : pergit adhuc per tres ſeptimanas extract. antihydropic. dr. j. ſumere, dein ſanus & robuſtus ab illo abstinet.

CA-

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

Faber lignarius, 33tium ætatis annum emenſus, laboribus tota vita ſemper multum exercitatus, ſexta Aug. an. 1777. febri quotidiana correptus eſt, quæ absque medicamentis decima quarta Septemb. emanſit, & quarta Octobris denuo illum invaſit, toto corpore cito intumeſcente: ſumptis a Balneatore multis remediis duodecima Novembris ſecunda vice a febre liber fuit, & factus eſt ictericus.

Vigeſima ſecunda Novembris aſcite, anaſarca & ictero laborans, & a tribus ſeptimanis vix libras duas urinæ modo flavæ, modo bilioſæ per diem mittens, cum alvo gryſea liquida, appetitu pauco, ſiti non magna, ſomno utcunque bono ad nos delatus eſt. Bonam doſin ſalium mediorum cum

con-

conferva fumar. & ejusdem fyrup. usque ad vigefimam nonam Nov. fumpfit, fub quorum ufu æger frequenter purgatus eft: icterus difparuit, urinæ autem excretio non aucta: & uterque hydrops manifefte increvit.

Vigefima nona Novembris oxymell. colchic. unc. ij. quotidie cœpit fumere.

Secunda Decembris ejusdem unc. iij. per diem ipfi datæ funt: unde aliquoties in die purgatus eft: fubinde leniter fudavit: cæterum nullum diurefeos augmentum: & aucta fenfim abdominis mole refpiratio difficilis evafit.

Undecima Decembris vinum fquilliticum ipfi præfcripfi, fub quo per fex dies continuato molefta tuffis ficca & anxietas major cum frequenti vomituritione orta eft: appetitus proftratus, & fitis multa: urina rubra paucior, quam ante fluxit.

Decima ſeptima Decembris miſſis aliis extract. antihydropic. dr. iij. in decocto ſaleb per diem datæ ſunt.

Decima nona circa meridiem aſſervatas inveni a decima octava mane urinæ pallide flavæ lib. xiij.: aberat anxietas, nauſea & ſitis: fere integre diſparuerat tuſſis; ac tota fere nocte multum ſudaverat: anaſarca erat multum minutus: alvus naturalis. Pergit quotidie ſæpius ſudare & urinæ lib. xx. xxj. & ſubinde plures mittere: quare vigeſima quarta Decembris tantum medicamenti dr. ij. per diem ipſi exhibentur.

Quinta Januarii parcior fit urinæ excretio: raro ſudat æger, bono appetitu gaudet, ab utroque hydrope liber eſt: ſumit impoſterum ejusdem medicamenti ſolummodo dr. j. per diem.

Continuata hac remedii doſi, & cibis aptis utens æger vires recuperavit, corpori car-

carnes renatæ ſunt, ac decima Februarii perfectæ ſanitati reſtitutus ad ſuos rediit.

CASUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Miles dimiſſus, 34 annos natus, menſe Martio anni 1779. Græcium advenit, brevi poſt adventum in febrim putridam lapſus in noſocomium ſuſceptus eſt, in quo ultra tres menſes valde graviter decubuit.

Decima ſexta Julii, cum vires pauliſper recuperaſſet, antequam in cruribus veſicantium plagæ coaluiſſent, Græcio Viennam partim pedes, partim curru ruſtico vectus, petiit: tempore itineris intumuere ipſi artus inferiores & abdomen : Viennam appulſus diarrhœa correptus eſt, & totum habitum corporis aqua intercus tumefecit, abdomen mole auctum. Debiliſſimus æger duodeci-

ma

ma Augusti in nostrum nosocomium susceptus est.

Manifesta aquarum in abdomine fluctuatio manu percipitur, tumor corporis ubique vestigii digito impressi diu tenax: appetitu carens multum sitiebat æger, & ultra 20ies nychtemeri spatio purgabatur: vesicantium in quavis sura plagæ fuscæ, siccæ. Data est illi quater de diè pulv. rad. arnic. dr. j., vesicantium plagis mucilago gumm. arabic. multa camphora saturata applicata, & scopo nutritivo & humectante decoct. rad. saleb. ægro exhibitum.

Sub horum usu diarrhœa sensim minuta, & urina, quæ a tribus septimanis valde pauca & fusca guttatim excernebatur, sensim ad unc. j. vel ij. aliquoties in die prodire cœpit, opaca, nigrescens.

Decima septima Augusti diarrhœa cessavit, heri & hodie alvum pultaceam, colore viridescenti a radice arnicæ imbutam tan-

tantum bis deponit: interim abdomen magis intumeſcit, & anaſarca tumidior evaſit.

Decima octava Auguſti præter radicem arnicæ datur ipſi in decocto radic. ſaleb extracti lactuc. ſylv. ſecundum datam antea normam præparati dr. j. per diem.

Decima nona mane jam urinæ varii in variis vaſis coloris lib. viij. miſerat, alvum ligatam, duram depoſuerat: plagæ veſicantium ſuppurabant.

Vigeſima mane urinæ partim citreæ, partim rubellæ cum pauca nubecula innatante lib. xv. excretæ. Hydrops intercus valde minutus: incipit denuo appetere æger, minus ſitit; alvus naturalis; animo erigitur.

Vigeſima prima Auguſti mane in aſſere ad pedes lecti urinæ pallidæ, tenuiſſimam nubeculam in medio gerentis, lib. xxv. ab heri mane miſſæ inveni: præter crura totum corpus anaſarca deſeruerat, & abdomen media parte collapſum erat: æger famem

conquerebatur, vix amplius ſitiebat: & quoad omnia melius ſe habebat.

Vigeſima ſeptima, cum æger omni die urinæ pallidæ circiter unc. xv. vel xx. pergat excernere, & præter pedes & inferiorem crurum partem corpus ab utroque hydrope liberum videatur, functionibus omnibus reviviſcentibus, extracti antihydropici dr. ß. tantum in decocto radicis ſaleb per diem præſcribitur; diæta congrua æger reficitur.

Trigeſima prima Auguſti æque copioſa pergit eſſe urinæ excretio ac ante, abdomine valde collapſo ſiniſter hepatis lobus tumidus invenitur: æger tamen optime appetit, color antea pallide virideſcens in meliorem mutatur, vires increſcunt. Datur illi medicamenti ſcr. j. tantum, uno die abſumendus, & epigaſtrium ac hypochondrium dextrum bis de die unguento altheæ fricatur.

Septi-

Septima Septembris de tumore hepatis nihil amplius percipitur, omnes functiones naturales ſunt: vires & carnes ægro renaſcuntur; pergit tamen ſuo uti medicamento ad latentes ſorte adhuc profundas obſtructiones magis magisque eradicandas.

Vigeſima Septembris ſanus & ſat robuſtus ex noſocomio dimiſſus eſt.

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

Fœmina 74 annos nata, a pueritia laboribus ancillaribus occupata, vix unquam ægrota, ſub finem Julii 1779. languida evaſit, appetitum amiſit, & laboribus inepta facta eſt: initio menſis Octobris in diarrhœam incidit, quæ corpus ætate & laboribus jam fractum ſenſim magis debilitavit: unde ſub finem Novembris toto corpore tumere cœpit: decima ſexta Decembris ad nos delata eſt.

 Abdo-

Abdomen ingentis molis aquis fluctuantibus plenum : tumidiſſimus anaſarca totum corpus occupabat ; extrema frigebant ; reſpiratio difficilis ; pulſus præ tumore non tangendus ; cutis ſicca ; lingua pallida, humida ; lenis continuabat diarrhæa ; urina a quinque ſeptimanis fuſca, guttatim expreſſa, vix unc. iij. nychtemeri ſpatio æquans ; appetitus plane nullus ; ſitis pauca ; ægra debiliſſima vix amplius movere ſe potens.

Datæ ipſi bis de die pulver. rad. arnic. dr. j. & extract. lactuc. ſylv. dr. ijß. in decoct. rad. ſaleb quotidie abſumendæ. Vini auſtriaci lib. ß. intincto bis in die pane exhaurit.

Decima nona Decembris alvus eſt pultacea, minus frequens : cibi melius ſapiunt, & interdiu urinæ adhuc opacæ, fuſcæ, circiter lib. ijß. mittit, continui fere conatùs ad mingendum moleſtias patiens.

Nocte

Nocte ſequente urinæ lib. iv. excrevit, ſubſuſcæ, enæorema copioſum in medio ſuſpenſum, nigrum gerentis, & ſub matutinum tempus alvum ligatam depoſuit: mane inveni ægram toto corpore ſudore calido, æquali perſuſam, qui ultra trihorium durans reſpirationem multum levavit, & animum ægræ erexit.

Vigeſima prima Decembris ab heri mane urinæ adhuc ſuſcæ lib. vj. excrevit: duo prima vitra enæorema copioſum ſuſpenſum nigrum gerunt, in reliquis fundum occupat, diluti magis coloris eſt: miſſa ſit arnicæ radix, & continuatur extract. antihydropici prior doſis.

Pergit ægra quotidie urinæ varie coloratæ lib. vj. vij. ſubinde viij. excernere: cutis ſæpe leni ſudore perſunditur, alvus eſt naturalis, appetitus bonus, reſpiratio ſenſim melior ſit, pulſus mollis, inæqualis, vires renaſcuntur: ac tertia Januarii totus corpo-

ris habitus perfecte detumuit, abdominis moles minor eſt.

Quarta Januarii ad referandam alvum a biduo clauſam ſumit hauſtum purgantem, qui aliquoties copioſe operatur : ſequenti die extract. noſtri dr. iij. per diem in decocto ſaleb ſumere cœpit.

Sexta Januarii mane inveni ad pedes lecti urinæ citreæ nullum enæorema gerentis lib. xxiij.; abdomen valde collapſum, ægram hilarem, magno appetitu gaudentem, & quoad reliqua melius habere continuantem.

Nona Januarii pergente valde copioſa diureſi abdomen penitus collapſum invenitur.

Ægra de die in diem in melius vergens pergit eadem medicamenti doſi uti usque ad vigeſimam Januarii, urina quantitatem liquidorum aſſumptorum poſt duodecimam Januarii vix amplius ſuperante.

Vige-

Vigeſima Januarii ab omni medicamento abſtinet, & diæta congrua utens pro ratione ætatis vires ſat magnas acquiſivit, & decima quarta Februarii ſana ex noſocomio dimiſſa eſt.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

Scriniarius 24 annos natus autumno elapſo febri intermittente laboravit, a qua adhibitis variis remediis poſt undecim paroxyſmos curatus ait, ſe ſat bene habuiſſe, ac tota vita vix ægrotaſſe.

Vigeſima Junii hujus anni febri putrida correptus eſt, ex qua non obſtante optimorum remediorum uſu poſt quintam ſeptimanam difficulter evaſit.

Conveniente eupepta diæta carnes & vires deperditas reſarcire conatus nihil profecit: manſit ſumme emaciatus, valde debilis, & circa medium Auguſti artubus inferio-

ferioribus & facie tumere cœpit: aquæ in cavo abdominis collectæ ſunt, & ſecunda Septembris abdomen aquis plenum valde diſtentum erat, & totum corpus anaſarca occupabat: alvus erat laxa, urina a tribus ſeptimanis pauca: ſitis mediocris, appetitus adhuc utcumque vigebat.

Secunda Septembris ægro datæ ſunt extract. lactuc. ſylv. dr. ij. in decocto ſaleb.

Quarta Septembris mane urinæ jam copioſiores ſunt, & usque ad quintam mane decem libras excrevit: ſunt pallide citreæ, vix enæorema gerentes. Incipit quotidie medicamenti dr. ijß. in præſato decocto ſumere.

Sexta Septembris aliquoties toto corpore ſudat: urinæ excretio manet copioſa: anaſarca multum minuitur.

Octava ſumit extracti ejusdem dr. iij. per diem. Alvus ab initio curæ tantum

ſemel

ſemel vel bis in die deponitur, urinæ copioſa excretio: appetitus bonus.

Decima de anaſarca nihil amplius ſupereſt, abdomen duabus tertiis partibus collapſum: urinæ lib. x. xij. & ultra pergit quotidie excernere; potum ob defectum ſitis vix ſumens.

Decima tertia ab omni hydrope perfecte liber eſt, vires paulisper augentur, paucum vinum & cibos convenientes avide ſumit: pergit eadem extracti lactuc. doſi uti.

Decima ſexta Septembris ait, ſe noctu aliquoties tuſſitaſſe; alvus eſt naturalis, urinæ excretio quantitatem potus aſſumpti parum ſuperat; appetitu bono gaudet æger, non ſitit. Datur ipſi extract. lactuc. ſylv. tantum dr. j. per diem, & major doſis decoct. radic. ſaleb: vinum omittitur.

Decima nona Septembris die, qua hæc typis trado, æger pergit bene habere,

& ſpes eſt, fore, ut integræ ſanitati reſtituatur.

Credo, hos caſus ſufficere, ut quilibet de viribus optimi hujus remedii judicare valeat. Triplo majorem ægrorum numerum ab anno 1771. hoc extracto curavi, quorum hiſtoriæ non plus ac præcedentes docent; quare harum relationi ſuperſedi, ne inutiliter volumen hujus opuſculi augeatur: quæ peculiaria obſervavi, in ſequentibus corollariis exponam.

COROLLARIA.

Extractum lactucæ ſylveſtris eſt remedium blandum & ventriculo amiciſſimum.

Magna etiam doſi datum nullum ægris incommodum parit: immo deletum appetitum reſuſcitat, & lymphæ tenacitate ſoluta liberum illi per minima vaſa tranſitum reſtituit, & ſic in multis hydropicis morboſam ſitim extinguit vel minuit.

Hoc remedium, licet plerumque alvum liberam ſervet, diarrhæam non excitat: ſub illius uſu præter diureſin ſubinde etiam diaphoreſis augetur, quam in pluribus ægris ſat copioſam & valde levantem obſervavi.

Materiam lentam glutinoſam viſcera obſtruentem attenuat, ſolvit, & aptam reddit, quæ per urinæ vias, per cutim, vel ſi pul-

mones

mones obſederit, per ſputa e corpore eliminetur.

Icterum a tali materia ortum in hydropicis feliciter curat, & interea bilis vices ſupplet.

Ab hac humorum diſpoſitione natum hydropem, nullum ægro incommodum creans, potenter aggreditur & curat.

Hydrops a ſolidorum nimia laxitate & humorum diſſolutione originem ducens, ubi debilitati viſcerum & vaſorum frequenter horum obſtructiones, per errorem loci factæ, conjunctæ ſunt, nullo medicamento tam ſecure, tam commode & tam prompte curatur, quam hoc extracto. In epidemia putrida annorum 1771. 1772. & etiam anno 1773. numeroſiſſimi fuere hydropici, quorum valde multi ſolo hoc remedio fuere curati.

Si ſpiſſitudo humorum inflammatoria, neglectis nimis diu remediis antiphlogiſticis, viſcerum obſtructiones & hydropem produxit,

xit, vel illum comitatur, extractum lactucæ sylvestris non juvat : immo, quantum ex aliquibus observationibus colligere potui, pertinaci usu nocere posset : est enim remedium leniter roborans & irritans ac antisepticum, crasi sanguinis inflammatoriæ immutandæ minime aptum.

Primis annis, quibus hoc remedio usus sum, meticulosus finita cura ægris sæpe alia ex classe roborantium petita remedia exhibui, quod postea valde raro necessarium inveni: debita enim diæta, & continuato ad aliquod tempus hujus remedii usu corpus securius roboratur, quam usu remediorum adstringentium, quibus non radicitus forte sublatas viscerum obstructiones sæpe denuo auctas vidi.

Inficias tamen non eo, dari subinde subjecta, variæ classis roborantibus ad firmandum

dum corpus post aquarum evacuationem indigentia.

Dosis extracti lactucæ sylvestris in variis subjectis varia est : in hydrope ab humorum dissolutione & solidorum laxitate orto omnium minima requiritur, & subinde usu quotidiano gr. xviij. scr. j. vel dr. ß. tales ægri feliciter curantur. Si tamen antiquæ jam adsint viscerum obstructiones, etiam in hoc casu major dosis requiritur. In hydrope a frigido humorum lentore orto dosis a dr. j. ad dr. iij. ascendere debet, quæ si non juvet, & ex rite depurato succo paratum sit extractum, ægri curatio ab hoc remedio vix exspectari potest : cæterum, etiamsi ejusdem unc. j. ægro tuo dederis, illi quidem nauseam, non vero noxam adferes : nisi in quantum hujus remedii usui nimis diu insistendo alia huic casui specifico forte magis accommodata remedia neglexeris.

Po-

Potum ſufficientem (*) ſitientibus hydropicis quocumque remedio diuretico utentibus ſemper exhibui & exhibeo, cavendo tantum, ne nimia copia una vice ingurgitantes ventriculum gravent. Aquæ enim in cava corporis effuſæ, etiamſi blandæ ſint, non diluunt maſſam humorum, utpote ab illis ſeparatæ, neque ſufficienti copia reſorptæ: languent enim in hoc morbo vaſa reſorbentia, & hæc eſt præcipua collectarum in cavitatibus aquarum cauſa. Si autem aquæ effuſæ jam acrimoniam contraxerint, ſitim augent, febrim & alia mala excitant: quibus malis niſi potu diluente vel ſimul demul-

cente

(*) *Hac ſuper re legi merentur* Animadverſiones de natura hydropis ejusque curatione Auctore FRANCISCO MILMAN, M.D. *Doctiſſimus ac ſagaciſſimus hic Medicus Anglus, in obſervando indefeſſus, hanc rem ſecundum ſana artis principia expoſuit. Hic Tractatus habetur Viennæ & Londini apud Rudolphum Græffer.*

cénte obviam eatur, pessimæ inflammationes & gangrænæ oriuntur, & mors ægri acceleratur.

FINIS.

β
γ
α.
α. Lactuca virosa.
β. Semiflosculus solitarius
cum staminibus et pistillo,
germini insidente.
γ. Semen, cum pappo suo
piloso stipitato..